

Nr 193.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående upphävande av förordningen den 11 juni 1948 (nr 283) om pappersskatt; given Stockholms slott den 17 mars 1950.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning angående upphävande av förordningen den 11 juni 1948 (nr 283) om pappersskatt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås, att förordningen om pappersskatt skall upphöra att gälla med utgången av april månad 1950.

F ö r s l a g

till

**förordning angående upphävande av förordningen den 11 juni
1948 (nr 283) om pappersskatt.**

Härigenom förordnas, att förordningen den 11 juni 1948 om pappersskatt, vilken jämlikt förordning den 27 maj 1949 (nr 237) gäller till och med den 30 juni 1950, skall upphöra att gälla med utgången av april månad 1950, dock att förordningen fortfarande skall tillämpas i fråga om varuparti, för vilket skattskyldighet inträtt före den 1 maj 1950.

Vad i förordningen stadgas i fråga om sådan under tiden för dess giltighet begången förseelse, som i förordningen avses, skall äga tillämpning även efter det förordningen i övrigt upphört att gälla.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 17 mars 1950.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, *fråga om upphävande av pappersbeskattningen* samt anför därvid följande.

Genom förordningen den 11 juni 1948 (nr 283) om pappersskatt infördes en särskild beskattning av papp och papper samt vissa importerade tryckalster av papp och papper. Skatten utgår såsom en tillverkningskatt å inom riket tillverkad papp eller papper och uttages vid pappersbruken. Skatten utgör 15 öre för kilogram papper eller papp. Från beskattningen undantages dock — enligt förordningen i dess lydelse genom förordningen den 27 maj 1949, nr 237 — sådant tidningspapper, som är avsett till tryckning av allmän nyhetstidning eller av annan nyhetstidning med i huvudsak politiskt innehåll som i fråga om utseende och redigering kan jämföras med allmän nyhetstidning. Skattskyldigheten inträder, då den obearbetade varan levereras från tillverkaren eller av denne tages i anspråk för vidare bearbetning. Vid import av papp eller papper för försäljning utgår skatt efter samma grunder, dock att skatt därvid uttages även för bearbetad vara. Beskattningen står under kontroll av kontrollstyrelsen. Vid import utövas kontrollen av kontrollstyrelsen och generaltullstyrelsen gemensamt. För bedömning av skatteplikten ha de skattskyldiga att kvartalsvis avgiva deklARATION till kontrollstyrelsen enligt särskilda föreskrifter. I deklARATION må avdrag göras för bland annat den myckenhet varor, som utlämnats från tillverkningsstället för att i befintligt skick eller efter bearbetning utföras ur riket. Till följd härav uttages icke pappersskatt för papp, papper eller produkter därav, när varorna äro avsedda för export.

Förordning den 11 juni 1948 trädde i kraft den 1 juli 1948 och gällde ursprungligen t. o. m. den 30 juni 1949.

Genom förordningen den 8 april 1949, nr 123, vidgades beskattningsområdet i vissa avseenden, bl. a. på det sätt, att med skatt belades även pappersmassa, som vore avsedd att utgöra eller användas för framställning av er-

sättningsmedel för annan skattepliktig vara eller av sådan vara framställd produkt.

Genom förordningen den 27 maj 1949, nr 237, förlängdes 1948 års förordning för tiden intill utgången av juni månad 1950.

Förslaget om införandet av pappersskatt framlades för 1948 års riksdag i propositionen den 16 april 1948, nr 215. Enligt vad i nämnda proposition uttalades ingick denna beskattning såsom ett led i skärpningarna på den indirekta beskattningens område i syfte att överbalansera budgeten. I propositionen framhölls vidare, att i författningen i ämnet borde uttryckligen angivas — för att pappersskattens tillfälliga natur skulle särskilt understrykas — att skatten skulle utgå för endast ett år, räknat från och med den 1 juli 1948. Samtidigt underströks emellertid i propositionen att genom en sådan tidsbegränsning det alternativet icke uteslötes att frågan om skattens fortbestånd efter nyssnämnda dag upptoges till prövning av 1949 års riksdag. — Dessa uttalanden föranledde ingen erinran från riksdagens sida.

I propositionen nr 72 till 1949 års riksdag föreslogs, att förordningen om pappersskatt skulle erhålla fortsatt giltighet för tiden till och med den 30 juni 1950. Samtidigt föreslogs vissa ändringar i beskattningsreglerna. I propositionen uttalade dåvarande chefen för finansdepartementet, att de vid 1948 års riksdag beslutade skatteskräpningarna — pappersskatten däri inberäknad — borde oförändrade fortbestå under budgetåret 1949/50. Med hänsyn till det allmänna ekonomiska läget kunde departementschefen sålunda icke förorda vare sig att pappersskatten redan då borttoges eller att skattesatsen sänktes.

1949 års bevillningsutskott uttalade i anledning av sistnämnda proposition i sitt betänkande nr 39, att utskottet kommit till den uppfattningen, att tidpunkten ännu icke vore inne att besluta om pappersskattens avveckling. Utskottet tillstyrkte sålunda, att denna beskattning erhöle fortsatt giltighet under tiden den 1 juli 1949—den 30 juni 1950. De föreliggande olägenheterna med pappersbeskattningen måste dock enligt utskottet tillmätas sådan betydelse, att beskattningen i fråga borde avvecklas så snart förhållandena medgåve detta. Det kunde för övrigt med visst fog göras gällande, att av de vid 1948 års riksdag beslutade skatteskräpningarna vore pappersbeskattningen ur olika synpunkter så otillfredsställande, att pappersskatten borde ifrågakomma bland de indirekta skatter som i första hand upphävdes. I anslutning härtill betonade utskottet, att pappersbeskattningen av utskottet ansåges vara en beskattning av endast tillfällig natur, vilken egenskap särskilt markerades genom att beskattningen ursprungligen fastställdes att gälla och av utskottet föresloges förlängd under en begränsad tidsperiod. Därest under budgetåret 1949/50 ändrade förhållanden skulle inträda, vilka motiverade att lättnader vidtoges i fråga om den indirekta beskattningen, förväntade utskottet att Kungl. Maj:t för riksdagen framlade förslag om upphävande av pappersskatten snarast möjligt.

Bevillningsutskottets betänkande godkändes av riksdagen (skrivelse nr 253).

Såsom omnämnts i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag (Bilaga 1 s. 13) har 1949 års skatteutredning¹ avgivit ett den 10 december 1949 dagtecknat betänkande rörande frågan om avveckling av de år 1948 beslutade extra konsumtionsskatterna.

I detta betänkande har utredningen bl. a. behandlat frågan rörande pappersbeskattningen. Sålunda har utredningen anfört, att de skilda olägenheter, som i olika sammanhang framkommit såsom en följd av beskattningen, icke hade helt kunnat undanröjas. Att pappersskatten trots dessa olägenheter ansetts böra bibehållas även för budgetåret 1949/50 hade motiverats med dess tillfälliga natur. Nackdelarna med beskattningen hade tills vidare kunnat undanskjutas med hänvisning till att de vore av övergående art. Utredningen ansåge därför, att den tillfälliga karaktär, som tillagts skatteskärpningarna av år 1948, för pappersskattens del vore ett primärt villkor och att denna skatt borde komma i första hand vid en avveckling av ifrågavarande skatteskärpningar. På grund härav föresloge utredningen, att pappersskatten avvecklades så snart förhållandena ansåges medgiva detta. Utredningen förutsatte, att pappersskattens borttagande borde slå igenom i konsumentpriserna. Enligt upplysningar, som lämnats till utredningen av statens priskontrollnämnd, borde det icke möta några svårigheter för nämnden att kontrollera, att ett avskaffande av pappersskatten komme konsumenterna tillgodo i form av lägre priser i alla de fall, där skatten uttoges synligt. Även i de fall, där skatten inräknats i priserna, borde enligt priskontrollnämnden en dylik kontroll kunna genomföras. Däremot syntes prissänkningarna icke kunna kontrolleras på pappersvaror, som frisläppts från priskontroll. Då emellertid sistnämnda förhållande berörde endast en obetydlig del av konsumtionen, ansåge utredningen, att ifrågavarande förutsättning för skattens avskaffande finge anses vara för handen.

Vidare har skatteutredningen i sitt betänkande framhållit att — om pappersskatten avvecklades — bleve frågan om en särskild skatt på tidskrifter aktuell. I detta avseende åberopade utredningen en inom kontrollstyrelsen upprättad promemoria angående en särskild beskattning av tidskrifter.

Beträffande innehållet i denna promemoria må nämnas, att beskattningen enligt kontrollstyrelsens mening borde begränsas till förströrelsetidskrifter, att kontrollen över beskattningen borde handhas av kontrollstyrelsen men att frågor rörande gränsdragningen mellan skattepliktiga och skattefria tidskrifter borde slutgiltigt prövas och avgöras av en särskild tidskriftsskatte-

¹ Ledamoten av riksdagens andra kammare G. A. Olsson, ordförande, ledamoten av riksdagens andra kammare E. H. Bladh, ledamoten av riksdagens första kammare F. L. Franson, ledamöterna av riksdagens andra kammare E. R. Hagberg och C. A. D. Jonsson, statssekreteraren M. H. Lemne, ledamoten av riksdagens första kammare B. E. F. Petré, sekreteraren L. G. Rehn, ledamoten av riksdagens andra kammare O. E. Sandberg, bankdirektören G. Söderlund samt ledamoten av riksdagens andra kammare E. O. Åkerström.

nämnd, samt att skatten, som skulle utgå efter en skattesats av 30 procent på tidskriftspriset, kunde beräknas tillföra statsverket en skatteintäkt på omkring 20 miljoner kronor per år.

Sedan skatteutredningen vidare åberopat vad 1949 års bevillningsutskott uttalat rörande frågan om en särskild beskattning av förströelse-tidskrifter, har utredningen anfört att genom pappersskatten utginge för närvarande en viss skatt på tidskrifter av förströelsekaraktär. Det kunde därför sägas, att en särskild skatt på dylika tidskrifter redan vore i realiteten delvis inarbetad. Om pappersskatten skulle avvecklas utan att för dessa tidskrifters del ersättas med någon annan skatteform kunde frågan om deras beskattning svårligen vid något senare tillfälle tagas upp på nytt. Enligt utredningens mening, som vunne stöd i uttalanden av 1949 års bevillningsutskott, hade man därför att i detta sammanhang taga ståndpunkt till det sedan länge diskuterade och icke helt avskrivna spørsmålet om en särskild beskattning av tidskrifter.

Utredningen har vidare anfört.

Utredningen är benägen att under viss förutsättning förorda, att en särskild skatt på vissa tidskrifter införes samtidigt med pappersskattens avveckling. Därvid åsyftar utredningen tidskrifter av huvudsaklig förströelsekaraktär. Skatten skulle härigenom komma att träffa en umbärlig konsumtion och sålunda stå i överensstämmelse med den av utredningen följda grundprincipen för de extraordinära konsumtionsskatternas avveckling. Den genom pappersskatten införda beskattningen bibehålles på detta sätt i annan utbyggd form för ett område, där den icke varit förenad med olägenheten att drabba oundgängliga varor.

Utredningen är icke beredd att framlägga något mera detaljerat förslag till en beskattning av förevarande art. Emellertid ansluter sig utredningen till de i kontrollstyrelsens promemoria uppdragna riktlinjerna för beskattningen och anser att dessa innebära en framkomlig väg för lagstiftning i ämnet. I ett avseende vill utredningen emellertid göra ett klart förbehåll. Beslutanderätten i fråga om gränsdragningen för skattskyldigheten bör enligt utredningens mening icke ligga hos den i promemorian omnämnda tidskriftsnämnden utan anförtros åt beskattningsmyndigheten — i detta fall kontrollstyrelsen — med rätt för den skattskyldige att i vanlig ordning fullfölja talan hos Kungl. Maj:t i regeringsrätten. Tidskriftsnämnden bör sålunda endast utgöra en rådgivande nämnd vid kontrollstyrelsens sida. Endast under denna förutsättning kan utredningen tillstyrka, att en beskattning av ifrågavarande slag införes.

Skatten bör enligt utredningens mening vara till sin storlek så avpassad, att den kan beräknas avkasta omkring 20 miljoner kronor.

Utredningen föreslår sålunda, att i enlighet med vad nu angivits åtgärder vidtagas för att i anslutning till pappersskattens avveckling införa en särskild beskattning av tidskrifter med huvudsaklig förströelsekaraktär.

Över skatteutredningens betänkande ha — såvitt angår frågan om avvecklingen av pappersskatten och införandet i samband därmed av en särskild skatt på tidskrifter — *utlåtanden* efter remiss avgivits av kontrollstyrelsen, statskontoret, generaltullstyrelsen, generalpoststyrelsen, kommerskollegium, statens priskontrollnämnd, Svenska tidningsutgivareföreningen,

Publicistklubben, Svenska journalistföreningen och Sveriges författareförening. Kommerskollegium har vid sitt utlåtande fogat yttranden från handelskamrarna i Stockholm, Göteborg och Malmö, Svenska pappersbruksföreningen, Sveriges grafiska industriförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges grossistförbund, Kooperativa förbundet, Föreningen Svensk fackpress, Sveriges industriförbund, Svenska pappershandlareföreningen, Svenska bokhandlareföreningen och Svenska bokförläggareföreningen.

I remissutlåtandena har förslaget om avveckling av pappersskatten tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga remissinstanser.

Förslaget om införandet av en särskild skatt på tidskrifter har avstyrkts av ett flertal myndigheter och det övervägande antalet enskilda organisationer. Av yttrandena må följande här återgivas.

Statskontoret (majoriteten) har framhållit att några bärande skäl icke kunde anföras vare sig ur skattekraftssynpunkter eller i prohibitivt syfte för en punktskatt, som endast skulle drabba tidskrifter, medan däremot exempelvis böcker — oavsett innehållet — skulle falla utanför beskattningsområdet. Direkt olämplig måste en dylik skatt te sig, om man vid bestämmandet av beskattningsområdet dessutom måste göra en mer eller mindre godtycklig gränsdragning mellan skattepliktiga och skattefria tidskrifter. En *minoritet inom statskontoret* (generaldirektören och två statskommissarier) ha yttrat, att konsumtionen av förströelsetidskrifter indicerade en särskild skatteförmåga, som i och för sig borde kunna motivera en punktbeskattning. Det framlagda förslaget — liksom tidigare utredningar i ämnet — belyste emellertid förefintliga svårigheter att på ett ur saklig synpunkt otvetydigt sätt i författningstext klargöra, vilka tidskrifter som borde göras till föremål för beskattning. Därest skatten i princip icke ansåges böra omfatta samtliga tidskrifter, syntes därför annan utväg icke stå till buds än att i samband med framläggandet av ett eventuellt förslag i ämnet till riksdagen närmare angiva, för vilka av nu utgivna tidskrifter skatt ansåges böra uttagas.

Kommerskollegium har avstyrkt förslaget under erinran att 1944 års tryckfrihetssakkunniga i motiven till 1 kap. 2 § andra stycket tryckfrihetsförordningen, vari talades om förbud att hindra tryckning m. m., framhållit att om de ekonomiska återverkningarna voro av den ingripande verkan att verksamhetens fortsättande icke kunde anses ekonomiskt berättigat, hinder som avsåges i lagrummet borde anses föreligga. Vidare har kollegium framhållit att, därest en tidskriftsskatt bleve införd, vid gränsdragning mellan skattefria och skattebelagda förströelsetidskrifter en för tillämpningen av skattebestämmelserna mindre lämplig subjektiv prövning bleve erforderlig.

Statens priskontrollnämnd har anfört, att till de oundgängliga förnödenheterna icke kunde räknas för förströeljeläsning avsedda tidskrifter. Med hänsyn därtill och till de övriga skäl, som skatteutredningen åberopat, syntes det icke finnas anledning att giva beskattningen av nämnda tidskrifter någon förtursrätt vid avvecklingen av de extra konsumtionsskatterna. En

ändrad utformning av ifrågavarande beskattning i enlighet med skatteutredningens förslag syntes emellertid enligt nämndens mening vara lämplig och ändamålsenlig. Bland annat hade den nu föreslagna skatteformen karaktären av en renodlad punktbeskattning, som icke medförde prishöjningar på andra varuområden, varjämte skattekontrollen syntes bliva synnerligen enkel. Därtill komme, att skatten säkerligen i viss mån komme att verka återhållande på efterfrågan på ifrågavarande tidskrifter, vilket kunde medföra begränsning av upplagorna och frigöra vissa papperskvantiteter för annan, nyttigare användning inom landet eller för export.

Stockholms handelskammare har uttalat, att en särskild skatt på tidskrifter givetvis vore i och för sig ägnad att föranleda såväl principiella betänkligheter som praktiska tillämpningssvårigheter. Det borde dock vara möjligt att utforma en tidskriftsskatt på sådant sätt, att vid en avvägning av skattens olägenheter mot dess fördelar i form av möjliga lättnader på den direkta beskattningens område dessa senare borde tillmätas större avseende. Med hänsyn därtill och med den allmänna inställning handelskammaren hade rörande nödvändigheten att snarast möjligt nedbringa de direkta skatterna ansåge handelskammaren, att den möjlighet i detta hänseende som nu föreläge borde utnyttjas. Då handelskammaren alltså tillstyrkte, att en beskattning av tidskrifter infördes, skedde detta dock allenast under den ofrånkomliga och av skatteutredningen angivna förutsättningen, att vad som genom denna beskattning tillfördes statsverket oavkortat komme till användning för nedbringande av det direkta skattetrycket.

Sveriges industriförbund har anført, att det nuvarande utomordentligt hårda skattetrycket på inkomst och förmögenhet förorsakade betydande skadeverkningar för det ekonomiska framåtskridandet i samhället. Frågan om nedbringande av detta skattetryck vore därför det för närvarande allt överskuggande problemet på beskattningsområdet. Några skadeverkningar syntes icke behöva befaras av en skatt på tidskrifter och en sådan beskattning syntes därför vara ägnad att i någon mån underlätta lösningen av detta vitala problem. Å andra sidan vore det utan tvivel vanskligt att verkställa en sådan gränsdragning mellan skattepliktiga tidskrifter och icke skattepliktiga tidskrifter, att icke vid tillämpningen komme att ingå ett moment av kvalitets- och nyttighetsprövning av tidskrifterna. Det vore därför angeläget, att gränsdragningen skedde så, att beskattningsmyndigheterna icke ställdes inför uppgiften att skilja mellan önskvärda och mindre önskvärda tryckalster och särskilt angeläget, att politiska synpunkter därvid icke lämnades möjlighet komma till uttryck. En utvidgning av underlaget för beskattningen, innebärande inskränkning i de föreslagna undantagen från skatteplikt, syntes vara ägnad att minska svårigheterna vid gränsdragningen. Trots att en tidskriftsskatt således kunde väcka betänkligheter ansåge sig förbundet främst med hänsyn till rådande situation å beskattningsområdet böra tillstyrka, att en dylik beskattning inrymdes i vårt beskattningssystem. Förbundet förutsatte därvid såsom självklart, att vad som genom denna beskattning tillfördes statsverket oavkortat komme till

användning för nedbringande av de direkta skatterna på inkomst och förmögenhet.

Av övriga hörda organisationer har *Svenska tidningsutgivareföreningen* i första hand gjort gällande, att en särbeskattning av pressen eller viss del därav strede mot tryckfrihetslagstiftningens grunder; och till stöd härför har föreningen åberopat ett utlåtande i frågan av f. d. justitierådet N. Gärde. Föreningen har vidare anfört bl. a. att det i praktiken skulle möta synnerligen allvarliga svårigheter att verkställa en objektiv gränsdragning mellan skattepliktiga och skattefria publikationer och att skatten med säkerhet icke skulle tillföra statsverket den beräknade skatteintäkten om 20 miljoner kronor per år. *Svenska bokförläggareföreningen* har gjort gällande — under hänvisning till 1 kap. 2 § andra stycket tryckfrihetsförordningen — att den föreslagna skatten på tidskrifter vore klart grundlagsstridig. *Svenska pappersbruksföreningen* har ifrågasatt, huruvida en tidskrifts större eller mindre karaktär av förströelseläsning kunde helt objektivt bedömas; och vidare har föreningen riktat kritik mot skatteutredningens uttalande att en skatt på förströelse-tidskrifter komme att träffa en umbärlig konsumtion. *Sveriges författareförening* har framhållit, att införandet av en tidskriftsskatt skulle medföra avsevärda försämringar för tidskriftsförlagen, vilka försämringar kunde förutses särskilt gå ut över originalbidragen från svenska skönlitterära författare.

I olika framställningar till Kungl. Maj:t har hemställts, att pappersbeskattningen måtte avvecklas redan före den 30 juni 1950.

Sålunda ha *Sveriges wellpappfabrikanters förening*, *Aktiebolaget Svenska icopal- & takpappfabriken* samt *Munksjö aktiebolag* i särskilda framställningar i februari 1950 anhållit att pappersbeskattningen måtte avvecklas snarast möjligt. Såsom skäl för dessa framställningar har i huvudsak anförts, att köparna av papp och papper samt produkter därav vore av den uppfattningen att skatten snarast komme att avvecklas, varför de inskränkte sina köp till vad som erfordrades för täckande av oundgängliga behov. Dessa förhållanden medförde driftsrubbningar och lagringssvårigheter såväl för vissa pappersbruk som för den fristående pappersförädlingsindustrin.

Över framställningarna ha, efter remiss, yttranden avgivits av kontrollstyrelsen, Svenska pappersbruksföreningen och Sveriges grossistförbund.

Kontrollstyrelsen har anfört, att pappersbrukens försäljning av papp och papper på hemmamarknaden under sistförflutna två månader varit av betydligt mindre omfattning än under motsvarande tid föregående år. Anledningen till försäljningsnedgången, vilken uppenbarligen medförde kännbara rubbningar i tillverkarnas avsättningsförhållanden, hade uppgivits väsentligen vara minskad efterfrågan till följd av skattens förestående hävande. Den påvisade nedgången i den inhemska försäljningen syntes vara betingad i huvudsak av väntat prisfall. Då emellertid tillverkarna av pappersprodukter vid pappersskatteförordningens ikraftträdande fått bereda sig viss opärlägnad vinst motsvarande pappersskatten å då inneliggande lager, kunde det

icke synas orimligt, att dylika tillverkare under en kortare övergångstid finge vidkännas en viss inkomstminskning, föranledd av marknadsprisets anpassning till förhållanden, som inträdde först efter pappersskattens avveckling. Därest med hänsyn till statsbudgeten ett upphävande av pappersskatten ansåges icke böra komma till stånd vid tidigare tidpunkt än den 1 juli 1950 — en fråga som fölle utanför kontrollstyrelsens bedömande — syntes förevarande framställningar icke böra föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Svenska pappersbruksföreningen har anfört.

Det är numera tydligt, att köparna av papper, vilka ju icke kunna påräkna någon skatterestitution för inneliggande lager vid skattens upphörande, inskränka sina inköp så mycket som möjligt för att vid skattens avveckling ha lagren tömda. Försäljningarna från pappersbruken för leverans under andra kvartalet 1950 äro sålunda obetydliga; i stället uppmanas bruken att tillverka och behålla i egna lager de kvantiteter som köparna komma att behöva omedelbart efter skattens upphävande.

Med hänsyn till dessa förhållanden kan man antaga, att statens skatteintäkt under andra kvartalet kommer att bliva starkt reducerad, varför en tidigare avveckling av skatten än vid budgetårets utgång icke skulle få någon avsevärd inverkan på den statliga intäkten av pappersskatten.

Av avsevärd betydelse äro däremot de olägenheter, som uppkomma, därest skatteförordningen kommer att gälla intill den 1 juli 1950. Pappersbruken leverera normalt över 80 000 ton skattepliktigt papper per kvartal. Bruken ha icke lagringsmöjligheter för kvantiteter av denna storleksordning och torde därför endast i begränsad utsträckning kunna tillmötesgå köparnas önskemål att behålla andra kvartalets leveranskvantiteter i lager till den 1 juli. I stället komma bruken att i stor utsträckning tvingas söka placera dessa kvantiteter på export, något som emellertid inte är möjligt över hela linjen, eftersom vissa kvaliteter som regelbundet levereras inom Sverige icke ha avnämare utomlands. I fråga om sådana kvaliteter, där en exportökning är möjlig, kan man ej helt bortse från risken, att ett plötsligt ökat utbud kan verka tryckande på exportprisläget. Efter den 1 juli göra däremot de svenska köparna anspråk på mycket stora leveranser; det gäller för dem då icke endast att täcka det löpande konsumtionsbehovet utan även att förnya de under första halvåret uttömda lagren. Om dessa köparnas önskemål tillmötesgås av bruken, kommer sålunda exporten under andra halvåret att kraftigt reduceras. Med hänsyn till storleksordningen av de kvantiteter, varom här är fråga, kunna dylika starka svängningar i exportvolymen verka störande på Sveriges betalningsbalans enligt löpande betalningsavtal med utlandet; över huvud taget torde väl de valutavårdande myndigheterna vara mest betjänta av att valutaintäkterna av pappersexporten fördela sig något så när jämnt över året och att exportvolymen sålunda hålles någorlunda stabil. För pappersbrukens vidkommande gäller, att starka omkastningar mellan export- och hemmamarknader, sådana som här kunna förutses, störa det rationella produktionsprogrammet och försäljningsarbetet; härtill kommer den nämnda risken för att ett onormalt stort utbud av papper på export under andra kvartalet kan verka tryckande på exportprisläget.

Under åberopande härav har pappersbruksföreningen hemställt, att pappersskatten måtte avvecklas om möjligt icke senare än den 1 april 1950.

Sveriges grossistförbund har hemställt att pappersskatten upphäves snarast möjligt.

Samma yrkande har framställts i en den 9 mars 1950 dagtecknad skrift, som inkommit till finansdepartementet från *Svenska pappersgrossistförbundet*. I denna skrift har framhållits, att inom olika köparekategorier hade under den senaste månaden kunnat konstateras en allt starkare tveksamhet vid inköpen av papper, huvudsakligen föranledd av ovissheten om tidpunkten för skattens upphävande. Denna ovisshet hade icke minst aktualiserats genom de olika pressnotiser i frågan, som förekommit under den senaste tiden. Det vore påtagligt, att den nuvarande situationen innebure avsevärda olägenheter för hela branschen, och handeln med papper hotade att praktiskt taget avstanna. Konsumenterna sökte i möjligaste mån utnyttja sina lager, och i den mån nya inköp förekomme omfattade dessa endast det absolut aktuella behovet för en mycket kort tid. Dylika rubbningar i den reguljära handeln vore till stor skada för hela branschen, då dels pappersbrukens produktionsprogram ogynnsamt påverkades och dels en oekonomisk distribution i småpartier måste äga rum inom handeln.

Från *kontrollstyrelsen* har till finansdepartementet överlämnats en den 11 mars 1950 dagtecknad promemoria av förste byråinspektören S. Ingberk. I promemorian har anförts följande.

Vid mina senaste inspektionsresor till pappersbruken har frågan om pappersskattens framtida upphörande ofta kommit upp till diskussion. Då man preliminärt utgår ifrån att förordningen om pappersskatt skall äga fortsatt giltighet endast till och med den 30 juni 1950 har detta redan resulterat i en minskad efterfrågan hos pappersbruken och det blir allt vanligare att bruken nu erhålla order om leverans först den 1 juli 1950. Man räknar givetvis med att grossister och förbrukare av papper ej göra några inköp förrän deras lager härav först förbrukats. Härav följer att brukens försäljning av papp och papper på inlandet kommer att avsevärt minska under tiden fram till den 1 juli 1950. Då ingen försäljare vill ligga inne med något lager av papper kan detta orsaka svårigheter för den pappersförbrukande allmänheten under tiden närmast före den 1 juli. För de exporterrande pappersbruken torde den minskade efterfrågan från allmänhetens sida ej ha så stor betydelse, enär exportkonjunkturen för närvarande är god. Annorlunda ställer det sig för de bruk som uteslutande eller huvudsakligen sälja på den svenska marknaden. Så kan t. ex. nämnas, att för ett bruk, som uteslutande säljer på inlandet, leveranserna under oktober, november och december månader 1949 uppgingo till i runt tal respektive 22, 33 och 28 ton, under det att leveranserna under tiden den 1 januari—den 21 februari 1950 belöpte sig till allenast cirka 10 ton. För ett annat bruk uppgingo leveranserna under januari månad 1950 till 1,4 ton och under februari månad till 2,4 ton, under det att leveranserna under sista kvartalet 1949 omfattade i runt tal 35 ton.

Även för den fristående pappersförädlingsindustrin kommer troligen en markant stagnation att inträffa under tiden närmast före pappersskattens hävande, enär dess kunder torde bli mycket återhållsamma i sina inköp. Förädlingsindustrin (wellpapp etc.) å sin sida inköper givetvis ej mera papper än som kan beräknas bli levererat före den 1 juli, för att ej då ligga inne med något större lager beskattad råvara. Den synpunkten har därför framförts, att det hade varit lyckligast om pappersskatten slopats vid en tidpunkt, som på förhand ej aviserats. Nu antydda rubbningar i pro-

duktionen under tiden närmast före och efter ett slopande av pappersbeskattningen skulle på så sätt kunna ha blivit av betydligt mindre omfattning än vad nu förmodas bliva fallet. Det kan ifrågasättas, huruvida icke spørsmålet om upphävande av pappersskatten vid en tidigare tidpunkt än från och med den 1 juli 1950 bör upptagas till prövning. Skulle ett sådant upphävande beslutas är angeläget, att tidpunkten om möjligt ej på förhand tillkännagives. Skulle å andra sidan omständigheterna bli sådana att pappersskatten av budgetära eller andra skäl måste bibehållas jämväl efter ingången av nästa budgetår, borde en sådan utveckling i god tid komma till allmänhetens kännedom, vilket säkerligen skulle återföra marknaden i ett normalare läge.

Departementschefen. I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag uttalade jag bl. a. att jag — av skäl som såväl Kungl. Maj:t som riksdagen vid olika tillfällen understrukt — ansåge det vara ett angeläget önskemål att pappersskatten avvecklades så snart som möjligt. Jag framhöll vidare att, då ett visst utrymme kunde anses förefinnas för en skattesänkning redan under år 1950, jag hade för avsikt att icke förorda någon förlängning av giltighetstiden för förordningen om pappersskatt efter innevarande budgetårs utgång.

Såsom framgår av den nu föreliggande utredningen har under de senaste månaderna pappersbrukens försäljning av papp och papper på hemmamarknaden betydligt nedgått. Det kan antagas att denna nedgång i leveranserna kommer att fortbestå under förordningens återstående giltighetstid för att därefter förbytas i en kraftig uppgång, då lagren hos grossister och förbrukare skola på kort tid ånyo fyllas. Givetvis medför en dylik utveckling betydande svårigheter och olägenheter för pappersbranschen. En utveckling efter nyss antydda linjer medför jämväl att — även om pappersskatten bibehålles fram till budgetårsskiftet — statsverkets intäkter av pappersskatten komma att för den ifrågavarande tiden bli förhållandevis små. Med hänsyn härtill finner jag övervägande skäl tala för att pappersskatten avvecklas redan före den 1 juli 1950. Jag förordar i enlighet härmed att beskattningen i fråga upphäves med utgången av april månad 1950.

I detta sammanhang vill jag understryka, att jag — i likhet med skatteutredningen -- förutsätter att pappersskattens borttagande resulterar i sänkta konsumentpriser. Det bör ankomma på priskontrollnämnden att övervaka att skattens borttagande kommer konsumenterna till godo i största möjliga utsträckning.

Vad härefter angår skatteutredningens förslag om införande av en särskild skatt å tidskrifter med huvudsaklig förströelsekaraktär har kritik häremot framförts från åtskilliga remissinstansers sida. Jag är icke beredd att nu framlägga något förslag i ämnet.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom finansdepartementet upprättats förslag till *förordning angående upphävande av förordningen den 11 juni 1948 (nr 283) om pappersskatt.*

Föredragande departementschefen hemställer härefter att nämnda förslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik Berggren.
